

آشنایی با معاملات گواهی سپرده کالایی شمش طلا

مدیریت بازارهای مالی
شرکت بورس کالای ایران

اسفند ماه 1401

فهرست مطالب

۲	معاملات گواهی سپرده کالایی.....
۲	دارایی پایه.....
۲	شمش طلا.....
۲	نماد معاملاتی.....
۲	حداقل میزان خرید گواهی سپرده شمش طلا.....
۲	کارمزد معاملات گواهی سپرده شمش طلا.....
۲	مهلت تسویه معاملات گواهی سپرده.....
۳	دفتر دارایی در معاملات گواهی سپرده شمش طلا.....
۳	نحوه واریز وجه به دفتر دارایی اصلی.....
۳	نحوه برداشت وجه از دفتر دارایی.....
۴	ثبت درخواست خروج شمش طلا از خزانه.....
۴	هزینه نگهداری شمش طلا در خزانه بانکها.....
۵	شروع فعالیت در بازار گواهی سپرده شمش طلا.....
۵	سامانه معاملات ابزارهای نوین مالی (سما).....
۵	ساعت و روزهای انجام معامله.....

معاملات گواهی سپرده کالایی

گواهی سپرده کالایی، به عنوان یکی از اوراق بهادار مورد تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار، ابزار مالی است که نشان‌دهنده مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالا است که به پشتوانه قبض انبار صادره توسط انبارهای مورد تأیید بورس کالا، صادر می‌گردد.

دارایی پایه

هر کالایی که به عنوان دارایی پایه گواهی سپرده در بورس کالای ایران انتخاب می‌شود شرایط و مشخصاتی برای معاملات دارد. این مشخصات در قالب استانداردی تحت عنوان مشخصات نماد معاملاتی برای هر دارایی پایه توسط بورس تهیه و اطلاع‌رسانی می‌شود. در این معاملات دارایی پایه، شمش طلای یک کیلوگرمی با حداقل عیار ۹۹۵ قسمت در هزار و در حال حاضر توسط شرکت‌های تولیدکننده و واردکننده مورد تأیید انباردار، در خزانه سپرده‌گذاری می‌گردد. مشخصات نماد معاملاتی گواهی سپرده این کالا از طریق لینک روبه‌رو در دسترس است.

شمش طلا

هر گواهی سپرده کالایی شمش طلا، معادل ۰.۱ گرم یا ۱۰۰ سوت از شمش طلا است. به عبارت دیگر سرمایه‌گذاران قادرند در این بازار طلا را در واحد‌های ۱۰۰ سوت مورد معامله قرار دهند. جهت مشاهده مشخصات کیفی این کالا به لینک رو به رو مراجعه کنید.

نماد معاملاتی

نماد معاملاتی گواهی سپرده شمش طلا متشکل از مشخصات گواهی سپرده کالایی، نام دارایی پایه و کد گروه انبار می‌باشد. نماد **CD1GOB0001** نشان‌دهنده گواهی سپرده پیوسته (CD1)، (GOB) دارایی شمش طلا و (۰۰۰۱) کد گروه انبار است. نماد معاملاتی گواهی سپرده شمش طلا بر روی تابلوی معاملاتی گواهی سپرده شمش طلا با اسکن کد روبه‌رو قابل مشاهده است.

حداقل میزان خرید گواهی سپرده شمش طلا

حداقل میزان خرید شمش طلا توسط سرمایه‌گذاران ۱ گواهی سپرده کالایی شمش طلا (معادل ۰/۱ گرم (۱۰۰ سوت) شمش طلای عیار ۹۹۵) است.

کارمزد معاملات گواهی سپرده شمش طلا

کارمزد خرید یا فروش گواهی سپرده کالایی شمش طلا در حال حاضر معادل ۰/۰۰۲۴ ارزش معامله است. جهت مشاهده آخرین اطلاعات مربوط به کارمزد معاملات از سایت رسمی بورس کالای ایران می‌توانید به لینک رو به رو مراجعه کنید.

مهلت تسویه معاملات گواهی سپرده

مهلت تسویه معاملات در نماد گواهی سپرده کالایی شمش طلا T+0 است. به عبارتی در پایان همان روز معاملات، تسویه به صورت کامل از طریق دفاتر دارایی مشتریان و ارکان انجام می‌شود.

دفتر دارایی در معاملات گواهی سپرده شمش طلا

دفتر دارایی به معنی یک حساب در سامانه‌های بورس کالا است که برای کلیه اشخاص ذی‌نفع معامله از جمله، مشتریان، شرکت‌های کارگزاری و ارکان بازار سرمایه توسط بورس ایجاد می‌گردد. در نتیجه هر مشتری دارای کد بازار مالی دارای دفاتر دارایی اصلی، بازار و انبار خواهد بود که کلیه کنترل‌های پیش از معامله و تراکنش‌های مالی از جمله تسویه وجوه معاملات، کارمزدها و هزینه انبارداری از طریق این دفاتر انجام می‌گردد.

نحوه واریز وجه به دفتر دارایی اصلی

به طور کلی فرآیند واریز وجه جهت انجام معاملات گواهی سپرده شمش طلا در دو حالت ذیل امکان پذیر است:
حالت اول:

- مشتری وجه مورد نظر را به حساب کارگزار خود واریز و کارگزار نیز وجه را با شناسه‌های یکتا مربوط به هر مشتری به حساب‌های معرفی شده از سوی بورس کالا واریز می‌نماید.
- بورس کالا پس از وصول وجه در حساب، دفتر دارایی مشتری را به میزان واریز شده، شارژ می‌کند.
- کارگزاران می‌توانند وجوه شارژ شده را مشاهده نمایند. مشتری دارای کد معاملاتی بازار مالی با این وجوه قادر به معامله در بازار در جلسه معاملاتی خواهد بود.

حالت دوم:

- مشتریان وجوه مورد نظر را به حساب کارگزار خود واریز و کارگزار نیز وجوه مورد نظر را با شناسه‌ی یکتا خود (کارگزاری) به حساب‌های معرفی شده از سوی بورس کالا واریز می‌نماید.
- بورس کالا پس از وصول وجه در حساب، دفتر دارایی کارگزار را به میزان واریز شده، شارژ می‌کند.
- کارگزار می‌تواند وجوه شارژ شده را در دفتر دارایی خود مشاهده و سپس از طریق شناسه یکتا مربوط به هر مشتری اقدام به شارژ دفاتر دارایی مشتریان نماید. مشتری دارای کد معاملاتی بازار مالی با این وجوه قادر به معامله در بازار در جلسه معاملاتی خواهد بود.

نحوه برداشت وجه از دفتر دارایی

- برای برداشت وجه از دفتر دارایی نیز، رویه عکس فرآیند واریز وجه صورت می‌گیرد.
- ابتدا مشتری درخواست برداشت وجه خود را به کارگزار مربوطه ارائه داده و کارگزار موظف است آن را در قالب درخواست انتقال وجه از دفتر بازار گواهی سپرده به دفتر اصلی مشتری در سامانه معاملات (سما) ثبت نماید.
- بورس در انتهای هر جلسه معاملاتی، درخواست‌های برگشت وجه را بررسی و کارسازی می‌نماید.
- پس از تایید بورس کالا، کارگزار می‌تواند وجه قابل برداشت را در دفتر دارایی اصلی مشتری مشاهده نماید و نسبت به واریز آن به حساب بانکی مشتری اقدام نماید.

امکان دریافت شمش طلای خریداری شده از خزانه

حداقل میزان دارایی گواهی سپرده جهت دریافت شمش طلا از خزانه مطابق با اطلاعیه گشایش نماد معاملاتی گواهی سپرده شمش طلا برابر با ۱۱,۰۰۰ گواهی سپرده شمش طلا می‌باشد؛ در صورت دارا بودن کمتر از این میزان، مشتری می‌بایست در نماد معاملاتی شمش طلا، نسبت به خرید حداقل تا آستانه مجاز برای تحویل اقدام نماید.

ثبت درخواست خروج شمش طلا از خزانه

مشتری درخواست خود را به کارگزار مربوطه ارائه می‌دهد. کارگزار با ثبت درخواست ترخیص برای مشتری در سامانه، درخواست وی را به خزانه ارسال می‌نماید. تخصیص شمش طلا به درخواست‌های ترخیص بر اساس الگوریتم تصادفی سامانه الکترونیکی مدیریت انبار صورت گرفته و شمش طلای ترخیص شده، از سبد دارایی مشتری خارج می‌گردد. در این شرایط مشتری یا نماینده قانونی وی می‌تواند با مراجعه به خزانه بانک طبق مواعد درج شده در اطلاعیه گشایش انبار و انجام احراز هویت، شمش طلای خریداری شده را دریافت نماید.

فرآیند تخصیص شمش طلا به مشتری

درخواست ثبت شده مشتری برای تحویل شمش طلا، بر اساس عیار ۹۹۵ می‌باشد. در نتیجه با توجه به فرآیند تخصیص تصادفی شمش طلا هنگام تحویل از انبار، ممکن است شمش‌های تحویلی به مشتری در وزن‌های مختلف (۹۵۰ گرم تا ۱۰۵۰ گرم) و عیارهای مختلف (۹۹۵ تا ۹۹۹) معادل با وزن درخواستی مشتری در عیار ۹۹۵ باشد.

به عنوان مثال با ثبت درخواست ترخیص ۲۰.۰۰۰ گواهی سپرده از سوی مشتری، ممکن است یک شمش طلا به وزن ۹۹۶ گرم با عیار ۹۹۸ و یک شمش به وزن ۱۰۰۰ گرم با عیار ۹۹۵ تحویل گردد و مابقی آن (۱۰ گواهی سپرده) در روز معاملات بعد در دارایی قابل معامله مشتری قابل مشاهده است.

هزینه نگهداری شمش طلا در خزانه بانکها

مالک گواهی سپرده کالایی می‌بایست هزینه نگهداری دارایی پشتوانه آن در انبار را پرداخت نماید. شمش طلا به‌عنوان دارایی پشتوانه گواهی سپرده نیز از این قاعده مستثنی نیست. بنابراین هر شخصی که مالک تعدادی گواهی سپرده شمش باشد، باید هزینه نگهداری دارایی پایه پشتوانه آن در انبار را پرداخت نماید. مقدار این هزینه بر اساس نظر خزانه بانک و تایید بورس تعیین می‌شود و روزانه متناسب با میزان دارایی گواهی سپرده تحت مالکیت سرمایه‌گذار محاسبه می‌گردد و همچنین سالانه با تغییرات قیمت دارایی پایه، تعدیل می‌شود. تسویه هزینه انبارداری شمش طلا، از طریق دفتر دارایی مشتریان و از ۳ روش زیر انجام می‌شود:

- ۱- در صورتی که سرمایه‌گذار اقدام به فروش گواهی سپرده شمش نماید، هزینه انبارداری از زمان خرید آن تا ابتدای روز معاملاتی فروش متناسب با میزان دارایی گواهی سپرده وی از وجه معامله کسر و با انباردار تسویه می‌گردد.
- ۲- چنانچه سرمایه‌گذار درخواست دریافت شمش طلای خریداری شده را از خزانه بانک نماید، هزینه انبارداری از زمان خرید تا زمان دریافت شمش طلا از خزانه، می‌بایست از طریق افزایش وجه در دفتر دارایی سرمایه‌گذار با انباردار تسویه گردد تا سامانه انبار مجوز خروج کالا از انبار را بدهد.
- ۳- اگر سرمایه‌گذار گواهی سپرده شمش طلا را از بازار خریداری کند و مایل به نگهداری آن در خزانه باشد، در این صورت پرداخت هزینه انبارداری به صورت دوره‌ای با اعلام بورس از طریق دفتر دارایی سرمایه‌گذار تسویه می‌گردد. چنانچه علی‌رغم اعلام بورس جهت تسویه هزینه انبارداری، سرمایه‌گذار اقدام به افزایش وجه در دفتر دارایی و نهایتاً تسویه خود ننماید، مشمول جریمه خواهد شد.

شروع فعالیت در بازار گواهی سپرده شمش طلا

برای معامله گواهی سپرده شمش طلا سرمایه‌گذار می‌بایست اقدام به اخذ کد معاملاتی بازار مالی بورس کالای ایران نماید، اما اگر سرمایه‌گذار قبلاً در معاملات قراردادهای مشتقه در بورس کالای ایران فعالیت کرده باشد و کد معاملاتی مشتقه وی فعال باشد و یا چنانچه سرمایه‌گذار حقیقی بوده و دارای کد بازار فیزیکی باشد، در هر دو حالت مذکور می‌تواند با همان کد معاملاتی در بازار گواهی سپرده شمش طلا نیز فعالیت نماید. در غیر این صورت باید کد معاملاتی بازار مالی از طریق مراجعه به یکی از کارگزاران دارای مجوز معاملات گواهی سپرده کالایی (لینک روبه‌رو) مراجعه و درخواست کد نماید.

سامانه معاملات ابزارهای نوین مالی (سما)

معاملات گواهی سپرده شمش طلا از طریق ایستگاه‌های معاملاتی کارگزاری‌های دارای مجوز در سامانه معاملات ابزارهای نوین مالی (سما) انجام می‌گردد. مشتریان حقیقی و حقوقی دارای کد معاملاتی بازار مالی می‌توانند سفارشات خرید و یا فروش خود را از طریق کارگزار خود در سامانه سما ثبت نمایند.

سامانه معاملات بر خط

چنانچه شرکت‌های کارگزاری بستر و زیرساخت دسترسی برخط به سامانه معاملات را تامین نمایند، امکان انجام معاملات برخط برای مشتریان کارگزاری‌ها فراهم خواهد بود.

ساعت و روزهای انجام معامله

ساعات و روزهای انجام معامله در بورس توسط هیئت مدیره بورس تعیین و اعلام می‌شود. در حال حاضر معاملات گواهی سپرده شمش طلا در روزهای شنبه تا پنجشنبه (غیر از تعطیلات رسمی) انجام می‌شود. هر جلسه معاملاتی، با یک دوره پیش‌کشایش از ساعت ۱۱:۳۰ الی ۱۲:۰۰ آغاز می‌شود. در این دوره امکان ثبت، ویرایش و یا حذف سفارشات سرمایه‌گذاران وجود دارد. سپس در ساعت ۱۲ نماد معاملاتی به شیوه حراج تک قیمتی گشایش شده و معاملات به صورت حراج پیوسته تا ساعت ۱۵ ادامه می‌یابد. راس ساعت ۱۵:۰۰ نیز جلسه معاملاتی پایان یافته و نماد معاملاتی برای انجام فرآیند تسویه و پایاپای معاملات متوقف می‌شود.